

BUCHLOVSKÝ ZPRAVODAJ

ČÍSLO 7-8 ROČNÍK X.

ČERVENEC-SRPEN 2004

V západní věži hradu Buchlova

(foto: Bořek Žižlavský)

STAVBA ŽELEZNICE PŘES BUCHLOVICE

V červenci letošního roku uplynulo 100 let od vydání provolání, které vybízelo k úpisu akcií pro místní dráhu, jejíž trasa měla vézt i přes Buchlovce. Tato železnice, která měla měřit celkem 16 km, měla vézt ze stanice Uh. Hradiště severní dráhy císaře Ferdinanda k Velehradu a odtud směrem na Břestek, Tupesy, Buchlovce, Stříbrnice až do Osvětiman.

Pro zřízení této dráhy byl zřízen „Komité“, jehož předsedou byl zvolen hrabě Leopold II. Berchtold (bez jeho vědomí). Dalšími členy pak byli: Václav Vlach - starosta Buchlovic, dr. Králík - obvodní lékař z Buchlovic, František Zelík - nadučitel z Buchlovic, Hynek Kadlec - zastupitel obce Buchlovce, Antonín Skála - učitel z Buchlovic, Mikuláš Ondrůšek - starosta Břestku, Jan Kučík - radní ze Stříbrnic, Bonifác Valenta - radní z Březovic, Felix Šustr - radní z Hostinova, Jan Jurkovský - starosta Medlovic, Cyril Belant - starosta Tupes, Tomáš Gaidošík - radní z Tupes, Prokop Nenička - starosta Osvětiman, Antonín Čechal - radní z Březovic a Alexandr Dvořan - starosta Újezde.

Projekt z roku 1904, který skončil nezdarem, nebyl prvním ani posledním plánem výstavby železnice přes Buchlovce. Naposledy (potřetí) se o výstavbě železniční trati přes Buchlovce uvažovalo v letech 1921-22.

Historii prvních dvou projektů sepsal buchlovický historik Alois Kučík (zemř. 1956):

„Buchlovce a okolní osady byly dlouho odříznuty od světa a spojovala je jenom silnice vedoucí z Uh. Hradiště do Koryčan, zbudovaná v roce 1862. V 70. letech 19. století, když byla projektována Vlárská dráha z Brna na Vlárský průsmyk, podle původního projektu měla být vedena buchlovskými lesy z Nemotic přes Koryčany, Buchlovce, Uh. Hradiště a Kunovice. Tato trať měla být o 22 km kratší než je nyní. K uskutečnění projektu nedošlo, zůstal prý uložen na půdě zámku v Buchlovicích. Někteří občané v Buchlovicích tvrdili, že prý tehdejší majitel panství buchlovského, hrabě Zikmund II. Berchtold, byl proti projektu z té příčiny, že by mu vlaky, projíždějící jeho lesy, plašily zvěř. To byl důvod malicherný. Spíše bude pravdou, že tomuto projektu nepřála města Kyjov, Bzenec, Veselí nad Moravou a Uh. Ostroh, kterým se měla dráha vyhnouti a žádala, aby byla projektovaná dráha vedena jejich územími. Také prý trať vedoucí buchlovskými lesy by byla nákladější, neboť v lesích od Pily pod Maršavou ke Stupavě by musel být zbudován tunel. V některých mapách z 80. let 19. stol. byla již trať z Nemotic do Uh. Hradiště zakreslena.

V roce 1904 ustavil se na popud buchlovického nadučitele Františka Zelíka komitét pro zřízení lokální dráhy z Uh. Hradiště, Velehradem, Buchlovicemi do Osvětiman, která se později měla prodloužit do Kyjova. Byla zahájena akce pro upisování akcií a měla dosti dobrý průběh. Byl upsán již slušný počet akcií jak obcemi, peněžními ústavy, průmyslovými podniky i jednotlivci. Nerozvážným jednáním nadučitele Zelíka, který prováděl úpisovou akci, celý podnik ztroskotal. Zelík přizval k tomuto podniku inž. Krále, podnikatele železničních staveb a svěřil mu úpis akcií, které inž. Král někam zašantročil. Poněvadž se proneslo, že inž. Král způsobil svým jednáním hmotné škody i akcionářům dráhy Otrokovice - Zlín - Vizovice, tu členové komitétu v obavách, aby se takové nepřijemnosti nepřihodily i jim, naléhali na nadučitele Zelíka, aby jim úpis vydal.

Nadučitel Zelík uveřejnil také v novinách, že hrabě Berchtold přijal předsednictví komitétu, což veřejně popřel a tím bylo celé jednání Zelíkovo a inž. Krále uvedeno v pochybnost a tím podnik ztroskotal, neboť nejen členové komitétu a celá veřejnost ztratila k němu důvěru.“

Připravil: **Vlastimil Kořínek**

Fond rozvoje bydlení v Buchlovicích

Rada obce Buchlovice na svém zasedání č. 36 dne 1. 6. 2004 konstatovala, že byla definitivně vyčerpána celá částka ve výši 5 mil. Kč, která byla k dispozici z Fondu rozvoje bydlení v Olomouci. S uspokojením bylo potvrzeno, že obec Buchlovice tuto částku vyčerpala do termínu 31. 5. 2004, jak se ve smlouvě zavázala. A tak, i když čerpání jednotlivých žadatelů bude pokračovat ještě do konce roku příštího, budou propláceny postupně jednotlivé faktury ze zvláštního účtu k tomuto účelu zřízeného, je pro tuto chvíli uzavírání dalších smluv ukončeno. Pro představu chceme nyní uvést několik čísel a příkladů:

- bylo uspokojeno celkem 33 občanů Buchlovic, takže zveleběno 33 rodinných domů,
- průměrná půjčka se pohybovala kolem 150 tis. Kč,
- peníze byly využity např na:
výměnu stávajících vchodových dveří, úpravu

zastřešení vchodu, zateplení rodinného domu včetně fasády, výměnu oken, výměnu interiérových i exteriérových dveří, zateplení podlah, malby a nátěry, zdravotnickou, výměnu střešní krytiny, výměnu krovů, krytiny opravu a prodloužení střechy, vodoinstalaci, kanalizaci, elektrické rozvody, obklady stěn a stropů, modernizaci koupelny, vybudování kotelny, venkovní nátěry, výměnu stávající sedlové střechy, oplechování domu, opravu rovné střechy, přestavba příček, oprava WC, výměna venkovního soklu, oprava topení atd.

Jak je vidět, byly nízko úročené peníze užity na mnoho důležitých věcí, které pomohly ke zvelebění domácností v obci. Je zřejmé, že není třeba nedůvěry ve vztahu, v němž jako druhá strana figuruje obec, to je, myslím, potěšitelné zjištění!

Miloslav Hrdý

Před nedávnem přibyla na budovu obecního úřadu nová střecha

(foto: -vlk-)

Informace o vycházejících žácích

V letošním školním roce 2003/2004 ukončilo povinnou školní docházku 30 žáků z jedné deváté třídy. 24 žáci si zvolili pro své další studium střední školu, kterou ukončí maturitní zkouškou. 6 žáků si vybralo učební obor.

V prvním termínu bylo z celkového počtu přijato 29 žáků, což je 97%. Považujeme tento počet za velký úspěch zvláště proto, poněvadž si řada žáků zvolila školu s obtížnými přijímacími zkouškami a i dalším náročným studiem (gymnázia, průmyslové školy, obchodní akademii, zdravotní školu apod.)

Domnívám se, že úspěšnost v přijímacím řízení byla dána především kvalitní výukou učitelů,

soustavnou a svědomitou přípravou žáků jednak ve škole, jednak mimo školu.

Pro správné rozhodnutí, na kterou střední školu podat přihlášku, bylo i potřeba získat řadu informací. Ty žáci dostávaly v průběhu 8. a 9. třídy. Jednalo se o návštěvu IPS při Úřadu práce v Uherském Hradišti, setkání z náboráři a účast na Burze středních škol a učilišť v Uherském Hradišti. Pomoc zorientovat se v nabídce studijních a učebních oborů mohli zájemci získat i ve škole u výchovného poradce a sledováním nástěnek týkajících se volby povolání. Rovněž pro rodiče vycházejících žáků byli uspořádány informační schůzky.

Střední školy

Město	Škola	Obor	Počet
Uh. Hradiště	Gymnázium	Gymnázium – všeobecné 4leté	6
		Gymnázium – všeobecné 8leté	1
	SPŠ	Technické lyceum	4
		Strojírenství – počítač. konstr. výroby	2
		Elektrotechnika	1
	OA a VOŠ	Obchodní akademie	1
		Ekonomické lyceum	1
		SZŠ	Zdravotnický asistent
	SOŠ Mojmir	Pozemní stavitelství	1
Staré Město	Gymnázium	Gymnázium – všeobecné	1
Kroměříž	Arcibiskupské gymnázium	Gymnázium – všeobecné	1
	SPgŠ	Předškol. a mimoškol. pedagogika	1
Vsetín	Soukr. střední podnikatel. škola	Podnikatel – cestovní ruch	1
Velehrad	Stojanovo gymnázium	Gymnázium – všeobecné	1
Kunovice	Soukr. střední odborná škola	Komerční práva	2

Učiliště

Město	Škola	Obor	Počet
Uh. Hradiště	SOŠ a SOU Mojmir	Automechanik	2
		Zámečnick	1
	Střední a speciál. školy Mesit	Obráběč kovů	1
		Elektrikář – slaboproud	1
	SOŠ, SOU a U služeb a společ. stravování	Kuchař – číšník pro pohostinství	1

Mgr. Vladimíra Klvaňová, výchovný poradce

Vyšel čtvrtý díl Chřibů

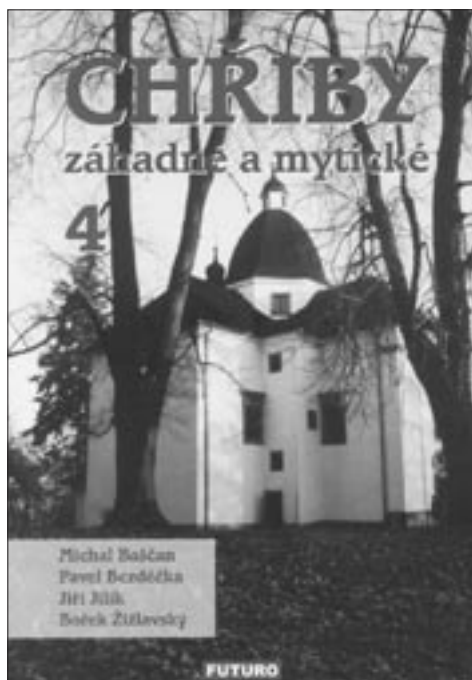
Z atmosféry představení nové knihy

V posledních červnových dnech vyšel již čtvrtý díl publikace Chřiby záhadné a mytické autorů Michala Baščana, Pavla Bezděčky, Jiřího Jilika a Bořka Žižlavského. Při této příležitosti se uskutečnilo 29. června veřejné představení této knihy, které se konalo na Mariánském náměstí v Uherském Hradišti před knihkupectvím v domě U Sovy. Početným přítomným zahrál a zazpíval Svatý Pluk pod vedením Honzy Gajdošika staré bigbítové pecky. Kmotry knihy se tentokrát stali ředitel uherskohradištského archivu dr. Jiří Čoupek, držitel Ceny města Uh. Hradiště Miroslav Raštica, sběratel a obdivovatel rakouskouherského mocnářství Vladimír Procházka a představitelé nakladatelství Ottobre 12 – Tomáš Ježek a Radek Jančář.

V knize navštívíte například kapli sv. Barbory u Buchlova, Holý kopec, Smraďavku, zaniklou vesnici na Honěčkách, Kameňák, Zikmundov a Buchlov kámen, Hroby, Komínky, Kvasice a jiná chřibská a podchřibská místa.

Knihy je k dostání za doporučenou cenu 159 Kč ve všech uherskohradištských knihkupectvích a v Buchlovicích na informačním centru.

Text: k.k., foto: Martin Žižlavský

Obálka nové knížky

KŘEST HASIČSKÉHO AUTA 23. 5. 2004

Pokřtění nového auta se ujal buchlovický rodák P. Josef Zelinka

Slavnostní křest nového hasičského auta, které našlo 16. května 2004 trvalé místo v buchlovické hasičské zbrojnici, se uskutečnil v neděli 23. května 2004. Křestního aktu se za asistence správce buchlovické farnosti P. Jiřího Kováře ujal buchlovický rodák P. Josef Zelinka, který nové auto pokřtil krátce před patnáctou hodinou. Slavnostnímu aktu byli přítomni jednak zástupci buchlovické obce - starosta obce ing. Jiří Černý a místostarosta Petr Dvořan, jednak vzácní hosté - náměstek ředitele HZS Zlínského kraje pro integrovaný záchranný systém pplk. ing. Pavel Hráček a ing. Ján Chlebo - ředitel firmy F-line, s.r.o., která nové auto dodala. Přítomni byli také členové spřáteleného hasičského sboru ze Žop u Holešova a členové hasičských sborů z okolních obcí. Celou akci pak doprovázela ukázka hasičské techniky, kterou přivezli hasiči ze Staré Břeclavě a z Kunovic. Slavnostnímu aktu dále přihlížela asi stovka malých i velkých diváků, kteří si po skončení oficiálního programu mohli nové auto osahat vlastníma rukama. K dobré odpolední pohodě přispěli buchlovičtí muzikanti, kteří v průběhu akce vesele vyhrávali.

A nyní několik slov o autě samém. Jeho celková cena činila (zaokrouhleně) 5 600 000 Kč. Z této sumy Obec Buchlovce zaplatila 3 100 000 Kč, zbytek pokryly dotace - 2 000 000 Kč od Ministerstva vnitra ČR, 500 000 Kč poskytl Zlínský kraj.

Automobil je postaven na podvozku Renault Midlum 220.14 4x4 Off Road. Motor: vznětový řadový šestiválec s přímým vstřikováním - výkon 158 kW (215 k). Kabina je pro 1 + 5 osob. Nádrže pojmu 3 500 l vody a 350 l pěnídla. Čerpadlo při plném výkonu dodá 2 400 l vody za minutu. Délka vozidla je 7 650 mm, šířka 2 533 mm a výška 3 150 mm. Celková hmotnost je 14 000 kg. Vozidlo je vybaveno osvětlovacím stožárem vysokým 4,5 m, dýchacími přístroji a dalším potřebným vybavením.

Připravil: **-vlk-**

Hlavní projev přednesl starosta ing. Jiří Černý

Buchlovická zásahová jednotka

Slavnostní přípitek

Velitel přebírá nové auto

Vše sledovaly desítky diváků

Buchlovická dechovka

Čestný starosta SDH Buchlovce Ant. Hrabal

vystavená hasičská technika

Nové auto v akci

Vzácní hosté - zleva: ing. Ján Chlebo - ředitel firmy F-line, s.r.o., která nové auto dodala a plk. ing. Pavel Hráček - náměstek ředitele HZS Zlínského kraje pro integrovaný záchranný systém, úplně vpravo - starosta SDH Buchlovce Antonín Zelinka

Dřívější léto v Buchlovicích

Ing. Zdeňka Maršálková

(dokončení)

Na začátku července v prouzcích zralého, žlutavého obilí, prohozených zelenými pruhy brambor a řepy, nafialověnými lucerniskami a pásy růžového jetele, se červenaly rudé vlčí máky, modraly se chrpy a kvetly fialové kvítky koukolu. Sem tam byla tato políčka prořata úzkými rozpukanými chodníčky, nad kterými se skláněly těžké, plné, zralé klasy. Obilí se seklo většinou ručně kosama – „hrabicama“ (hrabica – kosa, na níž byla připevněna malá plachtička). Za sekáčem šla odbíračka, která nosila náruče posečeného obilí na obřísla položená na zemi. Další pracovníci tvořili svazováním obřisel okolo obilí snopy. Kladení obřisel na zem bývala práce dětí. Poněvadž se zrno muselo tehdy vysušit na poli, skládaly se snopy na poli do mandelů nebo panáků. Panáky a mandele stávaly na poli až do srpna. V tu dobu vrcholily „buchlovské búrky“, které stály za to! Vedra tehdy bývala určitě také tropická, ale zdá se mi, že bouřek tehdy bývalo víc a déle trvajících. Již některá rána přinášela předzvěst odpolední nebo večerní bouřky. Říkalo se, že když „vlašťovky lícú nízko, hory sú černé a blízke, že na Buchlově se možú na stromech haluze počítat, kohúti lozjú pod strechu a odpoledne a na večer tam kokrhajú a pávi v parku večir kňárajú, tak určité príjde bouřka.“ Většinou opravdu se začaly na sytě modré obloze z mraků dělat bělošedé „hrady“, které časem zešedly a utvořily nad obzorem souvislé, tmavošedé mračno. Jestliže se tmavá mračna táhla od Barborky nebo od Hradiště, obyčejně nepršelo. Říkalo se, že mračna od Starých Hutí „se drcnú o Buchlov“ a vođu z mračen od Hradiště, že „vypije Moravy“. „Búrka z černýma mračnama, z kerej pořádně prší, mosí íť ze zhnílyho kúta.“ „Zhníly kút“ tvořil pás na obzoru od kostela k pile a z tohoto úseku byly největší a nejkrásnější bouřky.

Napřed se vytáhly mraky, potom začalo mírně pobrukovat a objevily se světelné záblesky. Celá obloha se zatáhla, začalo hřmět, burácet a blesky se křížovaly jeden za druhým. Napřed spadlo několik řídkých velkých dešťových kapek a pak se spustily doslova proudy vody a zem pila. Někteří staří lidé zapalovali svíčky – hromničky a modlili se, aby k nim „neuderilo“. Na jednu malou, ale velmi intenzivní bouřku, která se nad Buchlovicemi přehnala ráno, ve velmi pro bouřky nezvyklou dobu a z velmi nezvyklé strany (od Hradiště), mám stále živé vzpomínky. Ráno, okolo sedmé hodiny, nás všechny probudila veliká rána a rachot. V ložnici, kde jsme spali, vyskočilo z lustru modré světlo kulaté podoby a trhaně běhalo po celé místnosti až zmizelo v kamnech – klubkách. Lustr byl spálený a v celé místnosti byly ze zdi vyražené tastry. Kamna byla nedotknutá. Ve stropě nad lustrem byla díra v průměru asi 30 cm a nad ní v půdě ve střešní krytině rovněž otvor stejných rozměrů. Bouřka byla krátká, trvala asi jen půl hodiny, ale v ní velmi silně několikrát zahřmělo a uhodilo. Jednou k nám, podruhé k někomu (už nevím, kdo to byl) na mlátevnu do sečkovice poháněné elektrickým prodem, která byla právě v provozu, ale nikomu se nic nestalo. Blesk nikde nezapálil, oba dva byly kulové – studené. Ke konci bouřky se na obloze ukázal za tmavými mraky pruh modré oblohy, déšť pomalu ustal a vysvitlo slunce. Vše bylo čisté, umyté, vzduch svěží, chladnější a po cestách tekly proudy špinavé vody. Zase pro nás prázdninová zábava. Bosí jsme stavěli z drnů přehradu a rybníky a teplá a špinavá voda tak příjemně hřála do bosých nohou. Z lesů stoupala pára, že je ani nebylo vidět a za několik dní začalo růst spousta hub.

Léto vrcholilo

Nastala vedra a chodníčky mezi posečenými poli dostávaly horkem trhlínu. Větší vodní plochy v Buchlovicích nebyly, kde se koupat moc

nebylo, a proto starší generace buchlovských občanů většinou neuměla plavat. My děti jsme se koupávaly v „Žábárně“, ve veliké tůni na smraďavském potoku, která vznikla zahrazením jeho toku asi 100 metrů pod přejezdem přes něj směrem polní cesty na Povinnou. V tůni byla voda z jílovitých břehů hlínou špinavá jako bílé kafe, ale nám to nevadilo a mnoho dětí i já jsme se tam naučily plavat, sice „po psovsky“, ale plavaly jsme. Další koupání, ale omezenější, bylo na „ganále“. Na náměstí, kde byla zástava větší, se stavidly a jezem. Tam jsme se koupávali společně – my i koně, které tam vodili plavit. Voda tam byla ještě horší a plná koňských pijavic, na které jsme pořádali lovy a dávali jsme je do sklenic od piva.

V potoku ve Smraďavce (až k Pile) a v potoku u „Syravátky“ jsme chytali ryby (kradli) do „koša“, do ruky a na primitivně udělané udice z ohnutého špendlíku. Raky jsme pod kameny nebo v březích chytali také do ruky nebo na strívko z králíka nebo slepice, také jen na kousek nějakého masa, uvázaného provázkem na větší kolek. Les vydával v tu dobu nejvíce svého bohatství. Z lesa jsme nosili ohromné tašky hub, veliké konvičky jahod a kýble malin a ostružin. Prakem jsme se snažili zasáhnout ondatry v potoku ve Smraďavce. Mně se to několikrát podařilo. Byla jsem z toho ale smutná, neměla jsem z úlovku žádnou radost, zdálo se mně, že smrt zvířátka byla zbytečná.

V sadech a zahradách, na mezích okolo polí, dozrávalo ovoce. Letní jablka a hrušky, ryngle, špendlíky, meruňky. Na ně jsme pořádali zlodějské výpravy. Doma to skoro každý měl, ale cizí lépe chutnalo a spíš než radost z kořisti byla chloubka, že jsem tak šikovný, že jsem ovoce dokázal získat a nikdo mě nechytí. Šplhali jsme po stromech jako opice a natrhané ovoce jsme cpali za košile, abychom měli ruce volné. Majitel nás kolikrát „prohnal“, ale téměř vždy jsme utekli.

Přišla svatá Anna a „Svatá Anna – chladno z rána!“ říkali staří. Na všech polích již stály mandele a panáky. Chudí lidé chodili sbírat klásky a nastávala doba pasení hus a koz. Husy se pásaly na strništích, kozy na

mezích a kdekoliv byl kousek trávy. Hlavní pasení krav začalo až v září, kdy na loukách už byly sklizeny otavy. Nastala pasácká doba, doba kolektivních dětských her, neomezeného divočení, běhání, skákání, házení kamenů a kradení ovoce. Na husy se moc nehledělo, jakmile však zašla „do škody“ (do řepného pole nebo „oštibrávaly klásky ze spodních snopů na mandelech), měl majitel způsobené škody právo husy „zajat“, t.j. odehnat je domů na svůj dvůr a vrátit je jejich majiteli až po uhrazení škody jimi způsobené.

V srpnu se začalo svážet z polí obilí. Po prašných polních cestách jezdily vysoce naložené fůry tažené koňmi, ale častěji i kravami. Fůry se mírně kolébaly a na nich nahoře, na obilných snopech se tak krásně cestovalo! Někdy, když se čekalo deštivé počasí, aby suché obilí nezmoklo, se poslední fůra kolébala už potmě, den se již krátil a na ní nahoře se tak krásně dívalo na večerní oblohu a na tu dobu časté padající hvězdy! Pak začaly červenat jeřabiny k druhé pouti na Barborce a rozhučely se mlátičky. To znamenalo už v dohledu konec léta a prázdnin. Mlátičky hučely celé horké noci. Za mně již byly motorové, jen někde se ještě poháněly „žentůrem“. Žentůr byl trám, připevněný na zemi ke kulatému otáčivému čepu, kterým dokola otáčel kůň připřažený k trámu. Cepy se již nemlátilo, mlátilo se s nimi pouze trochu rži, aby byla dlouhá sláma na povřísla.

Začalo fučet z opuštěných strnišť a začaly se sušit otavy, na lukách bylo již vidět sem a tam fialové očúny. Léto skončilo pro mě prvním zářím, když jsme šli opět do školy.

Cestování na fůře obilí s padajícími srpnovými hvězdami v tmavnoucí obloze nad hlavou, džbánek studené kyselé smetany vypitý v dusném žňovém poledni ve stínu panáku, krásně vybarveného pstruha – potočáka, chyceného vlastníma rukama v tůni potoka „U zabitého“, paseku s vonícími jahodami, rodinku tmavohlavých hříbků – praváků ve vysokém zeleném mechu, bych s žádným nynějším školákem, který tráví prázdniny na mořských plážích, nikdy nevyměnila!

Sto let od narození Alberta Orlity

Když jsem se na počátku roku 1948 narodil, měl náš otec Albert Orlita 44 let, z kterých 5 prožil v nacistickém kriminále za činnost v odbojové organizaci Obrana národa. Pocházel z valašské obce Vidče, stejně jako naše maminka Ludmila. Do Buchlovic přišel tatínek v polovině třicátých let, kdy tu ve službách ostravské firmy Ing. J.Volenec a spol. vedl stavbu dlážděné státní silnice Uh. Hradiště - Brno v úseku Loučky – Křížné cesty (ty kostky tam jsou dodnes). Krátce nato se oženil, v Chříbech si pronajal kamenolom a v Buchlovicích žil až do konce svých dnů. Posledních asi deset let před důchodem byl zaměstnán jako mistr u ostravské stavební firmy. Až po mnoha letech jsem zjistil, že příslušná část lesa kolem bývalého kamenolomu se v lesnických mapách dodnes jmenuje „Orlitova skala“.

Svatební fotografie manželů Orlitových (1935)

Kam až moje nejranější vzpomínky sahají, byl pro mne táta už starší člověk, který jezdil s nákladním autem, vedl kamenolom, kde také dělal střelmistra. Garáž jsme měli pronajatou vedle zahradní restaurace Záložna, byla někde v místech, kde dnes mají

sklad stavebniny za firmou Compolux. Tu původní zahradní restauraci s hrázděným zdívkem, kuželnou a krásnými naivními Mikulčákovými obrazy vidím v duchu dodnes. Ta „nová“, postavená na začátku 60. let, se hodí akorát tak na tu dnešní výrobu...

Jestli se dobře pamatují, byla tehdy v Buchlovicích tři soukromá nákladní auta, kromě našeho je měl pan Kovařík na Hraníčkách a pan Zerzáň u Domova důchodců. Práce pro ně bylo dost, vozilo se dřevo z lesa, stavební materiál, obilí v době žní, ale také třeba stánek a vyhlášená perníková srdce místního cukráře Cypriána Šika na Barboruku při pouti. Někdy v polovině padesátých let otec však dostal přípis z ONV odevzdat auto na ČSAD, neboť soukromému podnikání nebylo přáno. Dvakrát se mu sice ještě podařilo pohromu odvrátit, ale nakonec musel auto narychlo prodat „za pár šupů“ JZD Stupava, které jej dokázalo asi za dva roky úplně zlividovat. Ještě počátkem šedesátých let jsem při školním výletě viděl vrak našeho auta ve svahu nad stupavským krávinem...

Otec byl na slovo vzatým odborníkem v oboru silničních staveb, což bylo vlastně jeho původním povoláním, ve své profesi si stále udržoval přehled, kupoval odborné časopisy a literaturu. Ale i ostatní stavební obory mu nebyly cizí. Náš rodinný dům dokázal vyprojektovat a z větší části i postavit vlastníma rukama, ze všeho nejlépe dokázal pracovat s kamenem a betonem, jak je na našem domě dodnes vidět. Je to stavba do jisté míry neobvyklá, ale to bylo také vyjádření jeho individuality.

Měl takový trochu drsnější smysl pro humor, který jsem jako dítě trochu hůře chápal, otcovská autorita tím ale nebyla narušena. Dovedl pochválit, ale i tvrdě potrestat, což mi bylo dáno nesčíslněkrát pocítit.

Prakticky celý svůj aktivní život byl členem Sokola, rád cvičil, preferoval silové disciplíny a cvičení na nářadí. Ještě v šedesáti letech dokázal běžně „taženou“ stojku, jak je zřejmé z fotografie (stydím se za to, ale já ji neudělal ani ve dvaceti). Později, když mu už věk sportovat nedovolil, dělal několik let alespoň pokladníka v Sokole, jak si určitě mnozí z tehdejších fotbalistů vzpomenu.

Albert Orlita v pozdějších letech

Příroda jej obdařila přiměřeným hudebním sluchem, v mládí se naučil hrát na housle a na křídlovku a v té době také hrál v několika kapelách. Po válce koupil v Praze klavír a my všichni čtyři sourozenci jsme se na něj postupně učili hrát. Já jsem začal chodit „do klavíru“ k paní učitelce Kadlecové a později k panu řídícímu Jelínkovi. Nikdy jsem nebyl žádný virtuos, nicméně jsem v životě zažil spoustu pěkných chvil v amatérských kapelách, kde mi bylo dopřáno hrát.

Jak si jistě mnozí vzpomenu, byl můj otec také vášnivým ochotníkem, divadlo hrál i v pokročilém věku. Repertoár ochotnických souborů odrážel složitost i paradoxy doby. Jak mohou doložit fotografie, byly to nejrůznější hry od tendenčních, jako byla třeba „Parta brusiče Karhana“ až po klasickou „Lucernu.“

Celoživotním hobby mého tatínka byla astronomie. Nikdy jsem se s jistotou nedozvěděl, jestli ty stovky a milióny světelných let vzdáleností mezi hvězdami a galaxiemi, které nám i ostatním servíroval, byly skutečné, nebo vymyšlené. Bylo však mnoho dětí z našeho „konce“, které se táhly za panem Orlitou, který s hvězdářským dalekohledem přes rameno rozvážně stoupal na nedaleké návrší nad naší ulicí, aby jim „zblízka“ ukázal Měsíc, Mars, případně Saturn a doprovodil to příslušným výkladem. „Ještě ho mám schovaný...“ (myslím ten dalekohled), parafrázoval bych Čochtana, ale bohužel, já bych ten Saturn už najít nedokázal, ani jsem to nikdy neuměl.

Dalším velkým zájmem pro tatínka byly šachy. Hrál je celý život, na vojně, ve vězení (pokud to šlo), doma i jinde. Dlouhá léta hrával na první šachovnici šachového oddílu Sokola Buchovice a připravil svým soupeřům nejednu pernou chvíli.

Svoje osudy a zážitky z německých věznic popsal ve vzpomínkách, které v polovině sedmdesátých let získaly jednu z cen v celostátní soutěži Svazu protifašistických bojovníků. Povzbuzen se pak snažil o jejich knižní vydání, bohužel doba tomu nebyla nakloněna, neboť nebyl ochoten k ústupkům, které doba vyžadovala. Doba dnešní by už snad nakloněna mohla být, obávám se ale, že zase chybí peníze...

Můj otec také celý život nesnášel kouření a boji proti němu věnoval hlavně v závěru života hodně úsilí, ale i prostředků, nechal například na svoje náklady natisknout protikuřácké plakáty. Bohužel, já jako jediný kuřák v rodině jsem se s touto neřestí dokázal vypořádat až rok po jeho smrti.

Albert Orlita (starší) zemřel v červnu roku 1982 a letos 3. června uplynulo neuvěřitelných 100 let od jeho narození.

Děkuji všem, kteří si na něj v dobrém vzpomenu.

Albert Orlita ml.

Nezapomenutelný stoj na rukou 61letého penzisty Alberta Orlity

Opět na besedě u Karla Strýčka

Letos, počátkem měsíce března, jsem opět navštívil známého buchlovického občana a vyprávěče, pana Karla Strýčka na Suchém řádku. Za okny vládlo ještě nevlidné zimní počasí, a tak se u něj, v kuchyni a v teple, velice dobře sedělo a poslouchalo. A co jsem se tentokrát od něj dozvěděl, o to se s vámi, milí čtenáři, v následujících řádcích velice rád podělím. Tak poslouchejte:

Tož to bylo tenkrát za starých časů. V Buchlovicích na Ondrůškovém baráku u kostela, tam bývala povinnost místo roboty odvézt s koňma, když si páni zmysleli, víno a materiál do buchlovských sklepů tam pod hradem. Jezdili aji na kontrolu vinných sudů s bednářem. Tým bednářem byl Valerián Kozuský. Ondrůšek tam velice rád jezdili, protože se tam dycky zadarmo napili. Byla to pro ně taková dobrá robota.

A tož jednu ten Ondrůšek dojeli s tema konima k baráku pro toho Valeriána Kozuskýho na

rynk a nebylo možná se ho tehdá dočkat. A tož potom tam Ondrůšek vletěli a na bednářovu manželku spustili: „Prosímtě, kde máš toho Valu, dyť už mosíme jet.“ Ona na něho: „Nemože ešče jet, mosí stahovat zajíca.“ Ondrůšek na to: „Nebav už muža, tam toho zajíca opař a máš to hned!“ A tož milý Ondrůšek toho nechali a jeli na Buchlov do sklepů.

Kožuské tata – Tomešek – se tam akorát nachométli, dyž céra toho zajíca pařila jak slípku. Nešlo jí to ale, a tak velice nadávala na Ondrůška, kerý jí tak špatně poradil. A tož tak ten otec Tomešek dycky říkali, že ten barák na takovým pěkným místě na rynku už má druhú tak špatnú hospodyň. Tá první byla z Hostějova a táto poslední teda z Buchlovic. Ale to je všecko dávno a dávno přeč.

Dyž sem byl kluk – milistrant, tak si pamatuju, že jedna istá žena z rynku měla těsně před smrtú. A tak ju nechali tetka Ondrůštěna od tihelni zaopatřit. A ten farář, to byl tenkrát Richard Němčák, ju byl zaopatřovat a došel zpátky na faru plný blech. Mosěl vlézt do prádelky, jak právali, a do naha se mosěl vysléct a vyměnit hadry. Ináč by ho ty blechy byly sežraly.

Potem tá istá umřela a byl pohřeb. Kúsek od jejího baráka stále tehdá naproti počty Mášova búdka. Máša v ní prodával potřeby školní, tabák, cigarety a pohledy. Farář už od tejto búdky uviděl, že máry s truhlú nejsou venku před barákem, ale že sú v síni za starýma širokýma dveřiskama. A ten dyž to uviděl, že máry nejsou venku, povidá nám, milistrantom: „Chlapci, opovažte se překročit práh toho baráka!“ A tož včilky farář došel k tým dveřám, podali sme mu kropenku a on tú nebožku vykropil móc nadeleko, až přes půli síně, aby nedostál ty blechy znova.

Jednemu Rašticovi, co se přížénil na Salaš, kde si vzál jakúsi vdovu, menovala se Krátká, říkali v Buchlovicích „kozí prezident“. Ona sem chodívala na besedu k Zelinkom naproti a bývala tam aji týdeň. Jednú sme vařili trnky

Suchý řádek v první polovině čtyřicátých let 20. století (foto z alba rodiny Tomeškovy z Lúček)

a ona šla taky pomoci vařit a byli sme rádi, že nám pomohla. Mařa Radoška, ona byla Kun-cová, to byla sestra kozího prezidenta a byla to nebožky Kedroňky matka.

Ten Šilva Daňhel byl takový zvláštní. Trošku jak dyž podivín, ale opravdu chytrý chlap to byl. Takový svérázný. Jeho sestra měla Jana Lukýštíka. Ten nosil veliké brýle, mosél byt velice slepý. Inak byl velice šikovný a říkali mu „pinkl“. On byl zedník a jezdíl za zednickú do světa s takovým malým ruksakem – pinklem – na zádech. V tem pinklu mívali zednickú užicu, kladívko, žufan a hoblík, a to bylo všecko, co zedník do světa potrebovál. A tož on dycky zpívával: „Ať se pinkl hází, na tý naši hrází,“ a tož tak lidi říkali: „No kerý Lukýštík?“ – „Tož ten pinkl!“

Já dyž sem se do tohoto baráka nastěhoval, tož bylo to všecko staré a bylo potřeba bárco opravit. A on – Lukýštík – měl rád gořalku. Dycky při té

zednické práci v dobrej náladě prozpěvovál. Býl to velice veselý chlap, příjemný člověk. A tož až měl v sobě ze dvě, tři, čtyři štamprle, tož se dycky dál do zpěvu. Dycky zpíval:

Nic netrvá na světě věčně,
praví nám minulý čas.
Sotva tu pobudem chvíli
a už se stěhujem zas.
Co jich tu před námi bylo,
báli a smáli se dost,
uprostřed hrátí a smíchu
přišel ten nezvaný host.
Co jich tu po nás zas bude,
hrátí a smátí se budou,
sotva tu pobudou chvíli,
zas za námi půjdou.

Pamatuju si to všecko ešče dobre. Je to víc jak padesát roků...

Připravil a foto: **Bořek Žizlavský**

*Členové buchlovického Trampského klubu „Kluci náhody“ na jednom ze svých „trampů“ na Klimentku a Kameňáku v roce 1933. Členem klubu byl i pan Jiří Kuča, jehož vidíte na horní fotografii (třetí zleva) a na dolní (druhý zleva dole).
(foto z archivu paní Kučové)*

Pozoruhodné události ve vzpomínkách Antonína Huťky

Záhadné těleso

Událo se to asi před 15 až 20 lety. Jednoho krásného podzimního nedělního odpoledne jsme se s manželkou vypravili na procházku a na sběr šípků. Obloha jak vymetena, nikde ani mráčku a slunce svými paprsky značně ještě hrálo a lákalo do přírody. A tak jsme to vzali přes Lipůvku a pak na kopec Povinnou, kde jsme šípkových keřů předpokládali. Šípkoví s krásnými rudými plody, které jsme zde objevili, přímo lákalo ke sběru. Dlouho jsme neotáleli a počali se sběrem. Když už se nám zdálo, že toho plahočení po svahu bude dost a šípků máme již přešřel, rozhodli jsme si chvíli odpočinout. Najít ale optimální místo, prosté trní, bodlákovité pupavy a jehlice trnité, hojných bylin této lokality, nebylo snadné. Konečně jsme uspěli a usedli. Pochvalovali jsme si nezvyklé teplo toho odpoledne a kochali jsme se pohledem na zrcadlící, mírně čeřící se vodní hladinu přehrady. Pozorovali jsme několik rybářů a tiše plující dvě kačenky – jedním slovem, lebedili jsme si. Ale ouha, rázem bylo po idylce. Z čista jasna ostrý hvizdot nad našimi hlavami přerušil tuto selanku. Pojala nás úzkost a pocit, že čelíme bezprostřední hrozbě

útok. Jak tento zvuk sílil, tím více umocňoval naše obavy. Připomínal nám události druhé světové války, kdy podobný zvuk sice větší intenzity, doprovázel dopad leteckých pum. Těch v katastru Buchlovic, k odlehčení několik shodily západní letecké svazy. Na štěstí dopadly u nás mimo obydlí, zůstaly po nich jen zející hluboké jámy. Jakmile tento pronikavý hvizd ustal, narovnali jsme svá ohnutá záda a děkovali Bohu, že jsme obstáli bez úhony. Zrak jsme opět upřeli k přehradě. Spatřili jsme těsně za levou stranou hráze stoupající světlý sloup dýmu, který v několika vteřinách zmizel. Byl jsem rozhodnut, až půjdeme domů, se tam podívat, ale manželka protestovala, že to bude zacházka a tak jsem rezignoval. Co bylo podivné, že jsme nezaznamenali žádný dopad, výbuch objektu. Byl to malý meteorit nebo část družice, kterých v té době létalo pozeňnané? Naše snaha ověřit, porovnat si tento prožitek s paní inženýrkou Maršálkovou, která toho odpoledne rybařila na druhé straně přehrady, se nezdařil, protože už odešla. Když jsem ji, asi za čtrnáct dní potkal, byla překvapena mým sdělením, nevěděla o ničem. A tak tato příhoda zůstala a zůstává pro mne záhadou nevyřešenou.

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla upřímně poděkovat paní doktorce Miklendové a všem sestřičkám oddělení C Domova důchodců v Buchlovicích za vzornou péči, kterou věnují mému těžce nemocnému manželovi. Ještě jednou srdečný dík a ať vám trpělivost s tak nemocnými pacienty vydrží.

Mariana Müllerová (manželka)
Praha

KOSECKÉ PÍSNĚ 2004

Vážení přátelé,

rád bych touto cestou upřímně poděkoval všem zúčastněným sborům i návštěvníkům za zážitek z Koseckých písní 2004 na zámku v Buchlovicích. Většinou, jako jeden z pořadajících, nemám mnoho času na shromažďování vjemů a prožitků, ale letos se mě podařilo si tuto slavnost prožít a musím říct, že to co jsem viděl a slyšel mě oslovilo a rád bych se podělil o pocity.

Zpěv – takovou hromadu radosti ze zpívání, muzicírování i tancování a plně náruče pohody, které rozdávali přítomní zpěváci, ať už v krojích nebo v civilu, ani nešlo vstřebat. Přju si, aby se to dalo všechno uskladnit a potom obdarovat ty, jež se nezúčastnili, nebo jsou smutní a nespokojení ze zášady. Všichni, které jsem nedělní ráno a před polednem potkal, si odnášeli kus té sounáležitosti a radosti a myslím, že toho měli na dlouho.

Víno – víno na Koseckých je asi nejpozdější a největší košť vína, který se koná pod širým nebem. Můžete okošťovat rýňáček z Blatnice, Vracova, Moravské Nové Vsi nebo Hluku, či tramínek z Lanžhota, Čejkovic, Mutěnic nebo Bukovan. V každém sotůrku nebo sedmičce je jiná značka a každý vinař rád nabídne, jen být připraven a mít u sebe košťovku. Prohlídnout jiskru proti vycházejícímu slunci, ovonět, ochutnat a písničkou se nechat vtáhnout do kraje, kde víno vzniklo – tady se totiž košťuje skutečně všemi smysly – tedy i sluchem a hmatem, když tě zpívající chlapi vezmou kolem ramen.

Fenomén mužského zpívání je obrovský – prostě a jednoduše: Rádi zpíváme. Bez myšlenek na odměny či pochvaly - skoro bych řekl, že mnohdy nepotřebujeme ani diváky i když je máme rádi.

Nemáme mezi sebou zášti - a když nějaké, tak jenom chvilku. Kdo líp ?.....kdo výš ? to je mň důležité než to, žepřijeli.... zpívají sú to kamarádi.

Nepíšu toto poděkování jenom těm zúčastněným, naopak se rád podělím o svůj pocit i s těmi, co se nemohli zúčastnit.

Takže, buďte všeci zdraví a ať nám to společně zpívá.

Pavel Dvořan
Folklorní studio Buchlovice

A o tom to je...

(foto: Jindřich Hráček)

Kosecké písně 2004 obrazem Foto: O. Stránský

Zahradní slavnost obrazem

19. června 2004

Foto: Oldřich Stránský

OTVÍRÁNÍ SKLÉNEK

Ovocné kořalky se na Slovácku dělaly odjakživa.

V době první republiky, kdy výnosy obilnin i na Horňácku stouply natolik, že byl i přebytek, začala se vyrábět proslulá hornácká „režná“. Dávám do uvozovek záměrně, režná proto, že se dělala ze rži. Proč zrovna ze lži? Rež tu měla největší výnos a kromě toho ji dobytek nerad pro její hořkou chuť. Takže sloužila jen na chleba a tu kořalku. Ta má výraznou chlebovou vůni a považuje se

(v určitém slova smyslu) za léčivou. Zejména prý na žaludeční a dvanácterníkové vředy, rovněž na kapání do ucha při zánětu.

*Javornická režná, to je nápoj bohů,
dobrá na žaludek, na bolavú nohu.
Nohu potřeš špuntem, pällitr si prihneš,
a šeckým nemocám sa okamžitě vyhneš.*

Všechno je to dost fajnový fyzikálně-chemický až alchymistický proces, případně s lehkým nádechem magie (mám vyzkoušeno, že skutečně funguje komunikace s kvasinkami, vkládání rukou, případně požehnání). Je mně, jako erudovanému chemikovi zcela jasné, že v průmyslové výrobě lze dosáhnout optimálního výnosu dodržením podmínek, ale i tam jsou výkyvy v kvalitě a výtěžnosti. Říkává se takovéto pravidlo: **Jak odkvitnú rži až do doby, než uzrajú, nigdo moresnej režnej neuděuau.** Pravda, znám takové postupy, které za vyšší teploty skutečně nemohou fungovat. Ale na vině je výskyt jiných kvasinek než vinných, zejména pak octových a hnilobných. Tomu se však dá nadběhnout dodržením teplot. A to staří nevěděli.

V době, kdy destilační přístroj byl buď po přísnými tresty zakázaný nebo příliš nákladný, dělala se tzv. **lavórovica**, i když to spíš na Kopicích, než u nás. Princip byl tento: **Potřebujeme dva hrnce, které do sebe zapadají a plechový lavor. Hrnce postavíme na plotnu, do vnitřního hrnce dáme kvas. Husté části kvasu se zcedí a vyhodí. To vše zakryjeme lavorem vzhůru dnem. Na**

lavor se postaví další hrnce se studenou vodou, která se občas vyměňuje. Systém pracuje tak trochu jako destilační kolona a postupně se ve větším hrnci hromadí líh. Uvědomíme-li si, že vnitřní hrnce s kvasem se zahřívá přes ten vnější, že nastrádaný líh se zase odpařuje, je to zdlouhavý, nehospodárny a řekl bych i nebezpečný proces. Přiznám se, že jsem to v činnosti neviděl, má jen popis očitého svědka. Inu ovšem, když je řízení veliká a na hospodu není ...

Že se nápaditosti lidské meze nekladou, ukáže tento příběh. Uvedu ho i přesto, že není z Horňácka. Hrál jsem nějaké ruské delegaci. Až bylo upito, ptali se sovětčici na původ kořalky. S úsměvem jsem jim to vysvětlil, včetně zmínky o černém pálení. A oni, že to všechno Gorbačov posbíral, a kdo by si udělal nový - desjat let v furme ... Ale jak skleniček přibývalo, jeden se pochlubil že u jevo otca na Sibiri jest destilacionnyj aparat. U nevo púška. Zbystřil jsem pozornost. Dělo – nač dělo? Vysvětlil: otec našel po válce v tajze dělo, kaliběr 80 mm, délka hlavně 5 metrov. Hlaveň měla bronzovou vložku. Několik barelů od leteckého benzínu (to shazovali bombardéři při dálkových letech) se po lese také našlo a to vše posloužilo jako nádoby na kvas i destilační kotel. A to dělo fungovalo jako chladič. Chladič se sněhem. Němnožko cholodno pri rabotě, utrousil ještě. A materiál na kvas? Lěsnyje frúkty. Vsja familija sobirajet. I dřevo na agoň vměstě. Tak my zagrevajemsja. Pro dnešní lid ruštiny neznalý příkládám překlad: Při práci je trochu zima. Lesní plody, celá rodina sbírá. A dřevo na oheň je tam taky. A tak se zahříváme. A tak jsem se s vámi o tento příběh musel podělit.

Přidám ještě znárodnělou píseň:

*V Javorníku v každém domu
varí lidé samohonku. (Dosaďte si i jinou obec)
Z komína sa kúri, kúri
samohonka čuričuri.
Aj my taký prístroj máme,*

*že na kotel dekel dáme.
Trikrát vodu vyměníme
páleného navaríme.
Esenbáci se nás ptali,
gde sme taký prístroj vzali.
To nám Rusi zanechali
jak tu za nás bojovali.
Varíme to z marmelády,
tú majú aj baby rády.
Ešče lepší z kukurice,
tá má o dva grády více.*

V písni se naráží na totalitní manýry, kdy

některé lidové pochutiny se prodávaly pod výrobní cenou. A tak se skutečně dělala kořalka z marmelády nebo jablečného sirupu, neboť to bylo lacinější, než si koupit cukr. No a kdo neuměl režnou, výroba cukrovice byla velmi jednoduchá, to zvládl i alkoholik. Halt, nebyla Okena a Iron, což je, jak jsem se doslechl, současný nápoj norků, no a je to levné a bez práce.

A už zas frčí heslo: Na současný svět sa strízli-výma očima nehodí dávat. Takže - Excellence, na starů sa nechce ...

Autor: neznámý

Zpráva o pití pálenek v Klubu Štěpánů

Miroslav Potyka, permanentní tajemník Klubu Štěpánů, Uherské Hradiště

Vážení přátelé, milí příznivci a ctitelé pálenek!

Jelikož byla naše ctihodná organizace pozvána pořadatelem akce Otvírání sklének na dnešní seminář, byl jsem vedením Klubu Štěpánů vyzván k účasti, přestože členy KŠ jsou ortodoxní vyznavači vína! Nicméně jsme natolik tolerantní, že připouštíme i jiné alkoholické nápoje, na rozdíl od ženských, které na naše výroční setkání přístup nemají. Ono také je těžké zajistit u téměř tří set členů KŠ jednotnou konzumaci tekutin, zatímco zákaz vstupu něžného pohlaví je dodržován naprosto spolehlivě a mnohdy s nebyvalou ochotou.

Proto je i v pokynech pozvánky k výročnímu setkání, které se koná vždy mezi Štěpánem a Silvestrem - odtud zkratka PoPo neboli Poštěpánské posezení, uvedeno, že vstupné v podobě dvou sedmiček dobrého vína je možno výjimečných případech nahradit adekvátním množstvím slivovice nebo jiné pálenky. V některých ročnících, letos bude již 22., se dokonce podávala vítací štamprle, ale s přibývajícím množstvím členů již nebylo možno tuto službu z provozních důvodů dále realizovat. Takže se na akcích PoPo slivovice požívá v míře, která zdaleka neodpovídá průměru běžné konzumace. Vedení KŠ, jmenovitě permanentní starosta Lubomír Málek, se

snaží situaci zachránit jistou kompenzací, a tou je zimní soustředění v jeho rodné vsi Korytné během fašanků. Tam se situace obrací a pije se pochopitelně více pálenek různých druhů, než vína. Že se jedná o kořalky kvalitní, o tom svědčí skutečnost, že nikdo z členů KŠ zatím neoslepl a když, tak to zdařile kamufluje. Podezřelá je však účast několika členů na vysokohorských lyžařských zájezdech, kde sice nepoužívají bílou hůl, ale opírají se přímo o dvě hůlky. Dokonce jsme zaznamenali snahu - a tady cítíte zřetelnou inspiraci našimi poslanci - aby KŠ považoval podobné cesty za studijní či služební, neboť dotyční údajně vyhodnocují vliv zředěného vzduchu ve výškách nad 3.000m n.m. na kvalitu slivovice. Tady jedna poznámka, doufám, že to nebude bráno jako nepovolená reklama - v Ostrožské Nové Vsi si můžete pořídit duté lyžařské hole, do nichž se vleze relativně velké množství slivovice. I tuto „pomůcku“ hodlal dotyčný Štěpán zařadit jako nezbytný výdaj na cesták. Což mu pochopitelně neprošlo, a tak musel chlastat z pleskačky.

Tolik malé odbočení a na závěr mi dovolte, abych jménem Klubu Štěpánů pozdravil vaše bohumilné shromáždění a popřál jednání hodné zdaru s přáním, aby se název semináře „Přitvrdíme, bratři!“ , netýkal vašich jater.

NAŠLI JSME HROB SV. METODĚJE!

„...na rukou kněží pak zesnul 6. dne měsíce dubna ve 3. indicki, roku 6393 od stvoření světa (6. dubna 885). Když jej pak jeho učedníci položili do rakve, vzdali mu náležité pocty, sloužili i obřad latinsky, řecky a slovansky, a uložili jej v kapitulním chrámu...“

Kdo to vlastně Metoděj byl? Narodil se v Soluni kolem roku 815 a působil ve vysokých funkcích světské hierarchie byzantské říše. Byl spolu se svým bratrem Konstantinem postaven do čela misie směřující na Moravu. Po její ukončení odešli bratři do Říma, kde Konstantin umírá a Metoděj přijímá kněžské svěcení. Na příkaz solnohradského arcibiskupa byl zajat a uvězněn. Propustili ho až roku 874 a na Moravu se vrátil již jako arcibiskup moravský. Do své smrti na Moravě žil a zabýval se překlady liturgických textů. Než zemřel, jmenoval svým nástupcem Gorazda. Metoděj byl pohřben v některém kostele na Moravě, ale po vyhnání Gorazda a jiných slovanských kněží byly jeho ostatky tajně přeneseny jinam a ukryty na neznámém místě. Všeobecně se v našem kraji míní, že toto neznámé místo leží někde ve Chříbech.

Hledáním tohoto druhotného hrobu se zabývalo mnoho badatelů, vesměs romantických nadšenců, my se však budeme věnovat pouze stupavskému faráři Sigmundovi a stupavské domkářce Klementině Maštaliřové. Farář Vavřinec Sigmund se poprvé s problematikou tzv. Velké Moravy seznámil na studiích v Olomouci. Zde mu byla památka staré Moravy a zvláště arcibiskupa Metoděje ukázána v tom nejhorším světle. Naštěstí přišel rok 1863 a s ním i tisíci výročí od příchodu Konstantina a Metoděje na Moravu. Největší slávu ovšem tehdy spolkl Velehrad, a to zcela neoprávněně. Velehradskou baziliku toho roku zaplavily desítky tisíc (některé zdroje hovoří jasně až o počtu dvě stě padesát tisíc) návštěvníků, kteří se na poutní místo přijeli nebo spíše přišli pomodlit za spásu duše právě u svatých Konstantina (Cyrila) a Metoděje. Ani ne dvacetiletý Sigmund na Velehradě mezi zástupci poutníků nechyběl. Až roku 1883 se setkal

v Bližicích se stařečkem Posoldou, pamětníkem, který mu vykládal, jak jeho stařeček chodíval do Osvětíman kolem kopce se zbytky zdí kostela, kde se vždy zastavil a pomodlil. Tímto místem byla Svatá hora. Sigmund se podle vyprávění jiných pamětníků dozvěděl pověsti o hrobu Metoděje a ihned začal na Svaté hoře kopat. A pak přišel červen 1932. Klementině Maštaliřové ze Stupavy se již prý od roku 1926 ve snech zjevoval svatý Metoděj a prosil o nalezení jeho ostatků a o jejich vyzdvžení z hrobu. A právě v červnu 1932 se dělníkům kopajícím na Hrobech nedaleko Svaté hory pod vedením Maštaliřové podařil senzační objev. V hloubce pěti metrů vykopali náhrobní kámen popsaný neumělou hlaholící. Odborníci z Koryčan (učitel a kameník) zjistili po rozluštění písma, že pod kamenem odpočívalo tělo samotného arcibiskupa. Historikové a archeologové dodnes tento nález neberou vážně a ani netuší, jakou tím dělají historické vědě škodu!

Oficiální hrob arcibiskupa Metoděje je umístován do základů kostela na sadské výšině nad Uherským Hradištěm. Až do loňského podzimu se v oblasti pravého hrobu sv. Metoděje nic nestalo, byly pouze průběžně oprašovány staré materiály, aby na ně nebylo zapomenuto. Až začátkem listopadu nám dal vědět náš přítel a čestný člen naší expedice Michal Baščan st. Při nedávné služební cestě do Brna navštívil Zemský archiv a shodou náhod a okolností zde vystrachal zajímavý zápis zle špinící jezuitskou kolej v Uherském Hradišti. Obsah zápisu vám zde stručně představíme. Pochází z roku 1772 a napsal ho měšťan Úngrid Braun. Zápis obsahuje mimojiné také zprávu o tom, kterak hradištsí jezuité našli dle starých kronik, které posléze ohni oddali, hrob arcibiskupa slovanského, totiž Metoděje řečeného lidmi Strachota (Strachota proto, pro-

tože když přišel poprvé na Moravu, představil se tamnímu lidu jako „Meffodej“, neboť ještě zcela dobře neuměl po moravsku vyslovovat. Lidé se jeho jména báli, připomínalo jim přezdívku ďábla Mefist, proto Metoděje nazývali Strachota. Měli z jeho jména strach). Církev tehdejší byla církví nepravou a tak byl pravý chřibský hrob Metodějův vykopán jezuiti. Tito ponechali v jámě pouze hrobový kámen a výkop pečlivě zasypali. Kam se kosterní ostatky a případné jiné předměty z hrobu dostaly, to zápis nevěděl. Naše expedice se však nevzdala.

Nalezená lebka sv. Metoděje

Ponevadž je jeden z členů naší expedice obdařen mimořádnými proutkařskými schopnostmi (vrbové proutí v rukou povoláního člověka dokáže najít nejen pramen vody, ale také staré zdi a hroby), vypravili jsme se jednoho mlhavého listopadového rána (v sobotu) autobusem do Uh. Hradiště, kde jsme celé dopoledne zahalení hustou mlhou chodili po středu města a proutkem hledali místo, kde by mohly být Metodějovy kosti zakopány. Předpokládali jsme totiž, že jezuité je ukryli ve své blízkosti, aby to místo měli stále na očích. Výzkumy v Uherském Hradišti však pro nás byly negativní. Ihned po návratu do Buchlovic nás však navštívil pan M., dozvěděvše se o našem hledání od buchlovických spoluobčanů. Jeho návštěva však nám do pátrání přinesla neuvěřitelný zvrat. Pan M. nám totiž pověděl, že ještě před

druhou válkou se jednomu místu v Kozincách za Barborkou poblíž tzv. Pánova chodníku říkalo Jama černého jezovity. Kontaktovali jsme okamžitě Michala Baščana st. Ten přijel svým služebním vozem Renault Traffic, s krumpáčem, lopatou, rýčem a sondýrkou, všechny nás naložil a vyrazili jsme směr Kozince. Traffic je vozidlo se skrytými, avšak překvapivými terénními vlastnostmi, proto pro nás nebylo žádnou obtíží přijet až na místo označené panem M. jako Jama černého jezovity. Je to mělká prohlubeň hned u lesní cesty, vedoucí na rozcestí, odkud vede silnice na Buchlov, na hlavní silnici a k Zikmundovu. Rýč se zaryl do dolíku. Nu, nebudeme vás nikterak napínat, v jámě hluboké necelý jeden metr jsme našli několik polámaných kostí a lidskou lebku. Dále v jámě ležel bronzový křížek velmi podobný obdobným nálezům ze Starého Města a z Mikulčic. Michal vše nafotografoval a poté ostatky i s křížkem odvezl na prozkoumání do antropologického oddělení Moravského zemského muzea v Brně. Odtamtud jsme nedávno obdrželi zprávu – vyhodnocení nalezených ostatků. Kostí patřily zhruba šedesátiletému muži jasných řeckých rysů. Nalezená část lebky byla porovnána s lebku sv. Cyrila (ten je pohřbený v Římě) a byly zjištěny patrné bratrské znaky, hlavně zaoblení nosu a také oční oblouky. Není pochyb, kosterní pozůstatky nalezené v lese za Buchlovem patří svatému Metodějovi, jehož hrob byl vždy hledán bez výsledků. Když jsme zprávu z antropologického oddělení Moravského zemského muzea spolu s fotografickou dokumentací předložili pracovníkům Slovákého muzea v Uh. Hradišti, nejprve nám nevěřili, ale po chvíli celou záležitost zamítli se slovy, že „toho Metoděja už v životě nikdo nenajde.“ Nevadí. Nám stačí ten dobrý hřejivý pocit v nitru duše, že se nám podařilo to, o co usilovaly celé generace romantiků i profesionálů. Našli jsme hrob a ostatky svatého Metoděje!

Právě jste dočetli předposlední část našeho seriálu o tajemstvích buchlovských hor Kdo nevěří, ať tam běží. Příště vám přineseme již jen shrnutí všech dílů tohoto seriálu.

Text: Martin Žižlavský a Vladimír Lachout

Foto: Michal Baščan st.

PRVNÍ TURNAJ V PETANQUE

V sobotu 10. července 2004 na fotbalovém hřišti v Buchlovicích uskutečnil první otevřený turnaj v netradiční hře PETANQUE (házení kovových koulí k malé dřevěné kuličce „košonku“), kterou pořádal Prozatímní klub petanque. I když počasí turnaji příliš nepřálo a deštivé mraky neustále hrozily, osmnácti aktivním účastníkům to na dobré náladě nic neubralo. Turnaj se sice hrál na trávě, která není pro tuto hru příliš doporučována, přesto bylo několik přihlízejících diváků na čtyřech hřištích svědky zajímavých soubojů. Překvapení dobrými, či přímo vynikajícími výkony byli především samotní hráči, především pak ti, kteří házeli vůbec poprvé v životě.

Úvodní kolo turnaje se hrálo ve skupinách po čtyřech, resp. pěti účastnících, kteří si to rozdali každý s každým do devíti bodů. Do další, již vyřazovací části, která se hrála již do třinácti bodů, postoupili tři nejlepší hráči s každé skupiny. Po dramatických bojích se celkovým a vůbec prvním vítězem stal Václav Rajsкуп, který sice postoupil až ze třetího místa ve skupině, ale poté již neokusil hořkost porážky a ve finále celkem jednoznačně přehrál Petra Hamhaltera 13:3. V souboji

o třetí místo porazilo největší překvapení turnaje Gabriela Mikulová Petra Dvořáka 13:6. Petr Dvořák byl také vyhlášen nejlepším hráčem do 15 let. Největším zklamáním byl naopak výkon pořadatele a hlavního rozhodčího Jana Štokmana, který skončil až na celkovém 8. místě, když ve čtvrtfinále prohrál právě s Petrem Dvořákem a dovršil tak nezdar vítězů skupin, kteří vypadli hned ve čtvrtfinále. Při závěrečném vyhlásování byl oceněn i nejstarší hráč a současně vítěz Václav Rajsкуп a nejmladší hráč Jiří Mikula (11 let). Na ceny, diplomy a občerstvení se složili všichni zúčastnění, kteří se již teď těší na druhý turnaj, který proběhne 21. srpna 2004 a o kterém bude veřejnost informována v dostatečném předstihu. Podle ohlasů a neověřených zpráv se předpokládá několikanásobně větší účast, a to i z okolních obcí.

Veškeré informace o tomto poměrně mladém sportu poskytne případným zájemcům Jan Štokman, který současně hledá vhodné prostory pro hřiště na petanque (mělo by mít tvrdý nejlépe hlinito-písčité povrch a rozměry pro čtyři hřiště 8×26 m).

PŘEHLED VÝSLEDKŮ VYŘAZOVACÍCH BOJŮ:

Osmifinále:

K.Gojová – V.Rajsкуп	6:13
J.Štokmanová – G.Mikulová	8:14
P.Hamhalter – V.Hrabec	13:6
P.Dvořák – N.Mikulová	13:12

Semifinále:

V.Rajsкуп – G.Mikulová	13:12
P.Hamhalter – P.Dvořák	13:11

Čtvrtfinále (vítězová skupin nasazení):

J.Maděra – V.Rajsкуп	6:13
R.Doležal – G.Mikulová	9:13
A.Jurča – P.Hamhalter	7:13
J.Štokman – P.Dvořák	7:13

o 3.místo :

G.Mikulová – P.Dvořák	13:6
-----------------------	------

FINÁLE:

V. Rajsкуп – P. Hamhalter 13:3

Termínová listina Buchlovických fotbalových mužstev

- podzim 2004

datum	den	„A“ mužstvo		Dorost		Žáci			
		15.00	16.00	12.30	Prakšice	10.00	St.Město hř.Zem.šk.		
4/4/04	Ne	Kněžpole	V	12.30	Prakšice	D	10.00	St.Město hř.Zem.šk.	V
4/11/04	Ne	Nivnice	D		volno		10.00	Zlechov	D
4/18/04	Ne	Traplice	V	14.00	Osvětimany	D	10.00	Medlovce hř.Syrovín	V
4/25/04	Ne	Hluk „B“	D	14.00	Sl.Slavia hř.Sady	V	10.00	Polešovice	D
4/30/04	Pá	Havříce	D		-			-	
5/2/04	Ne	Sušice	V	14.00	Bystřice p.L.	D	10.00	Jalubí	V
5/7/04	Pá	-			volno		15.30	Velehrad	D
5/9/04	Ne	Pitín	D	13.45	Žitková	V	10.00	Tupesty	D
5/15/04	So	-		14.00	Nivnice	V		-	
5/16/04	Ne	Boršice u Bl.	V		-		10.00	Nedakonice	D
5/23/04	Ne	Slovácko	D	14.00	Hradčovice	D	10.00	Kostelany	V
5/30/04	Ne	Drslavice	D	14.00	Podolí	V	10.00	Ořechov	D
6/6/04	Ne	Zlámanec	V	14.00	St.Město	D	10.00	Osvětimany	V
6/13/04	Ne	Korytná	D	14.00	Mistřice	V	10.00	Břestek	D
6/20/04	Ne	Vlčnov	V	14.00	Boršice u Bl.	D	10.00	Boršice	V

LETNÍ KINO BUCHLOVICE

Středa 4.8.

POST COITUM

(ČR - 2004, česky, přístupný, 102 minut, komedie)

Po orgasmu je člověk ve zvláštním rozpoložení. Směje se tomu, pro co by před chvílí vraždil, říká věci, o kterých by normálně nemluvil ... Devět hlavních postav tuto situaci v našem filmu zažije mnohokrát, podle matematického výpočtu - čtyři muži x pět žen. Přesně dvacetkrát. Vzniká sled miniepizod, které se slévají do jednoho příběhu o lásce, intrikách vztazích a sexu.

Celý propletenec vzniká díky intrice ambiciózní asistentky ředitele Sabriny (Eva Elsnerová), která cítí, že její biologické hodiny již bijí na poplach. Rozhodne se ulovit svého šéfa Zikmunda (Jiří Langmajer). Strhne tak lavinu událostí, která postupně smetává všechny aktéry příběhu. Počínaje bezelstnou Zikmundovou partnerkou Violou (Beata Greneche) a požívačným stárnoucím hipikem, fotografem Bakchusem (Franco Nero), přes naivního Jarouška (Mira Nosek) a jeho manželku, barmanku Messalinu (Mahu-

lena Bočanová), až po zmatenou pannu Kristýnu (Lucie Vondráčková), otrlou studentku medicíny, přivydělávající si prostitucí - Kleopatrou (Sandra Pogodová) a pak překvapivě i zdánlivě neprůstřelného bohéma, rockera Adama (Richard Krajčo).

Naši hrdinové v různých kombinacích proplovají postelemi, které ovlivní jejich životy úplně jinak, než si vůbec kdy dokázali představit. Devět rozdílných charakterů se svými potřebami a touhami rozpoutává na filmovém plátně hru, která se zpočátku jeví jako komická fraška, ale postupně z ní začíná mrazit v zádech. Divák je miluje i nenávidí zároveň, protože každý má šanci najít ve filmu moment, ve kterém pozná sám sebe.

Chcete mít lásku za každou cenu? Tak plaťte! Účet však bývá dosti překvapivý ...

Dále uvidíte tyto filmy:

11.8. - **NUDA V BRNĚ**

25.8. - **DEN POTÉ**

společenská kronika

květen 2004

Narození:

Michal Škrabal, Buchlovice, náměstí Svobody

Úmrtí:

Marie Šebestů, ul. Řadová
Radomír Štěřba, ul. Komenského
Antonín Novák, ul. Zahrady
Jaroslav Vlach, ul. K Mazánku

Jaroslav Bilka, ul. Větrák

1 občan z DD

Sňatky:

Na zámku v Buchlovicích bylo uzavřeno 13 svaatebních obřadů

Přistěhováno: 6 občanů, **odstěhováno:** 1 občan

K 31.5.2004 bylo v Buchlovicích 2 477 obyvatel.

Svaté přijímání 13. června 2004

(Foto: O. Stránský)

Setkání šedesátníků 19. června 2004

(Foto: O. Stránský)

BUCHLOVSKÝ ZPRAVODAJ

Vydává Obecní úřad v Buchlovicích, tel.: 572 595 120. Vychází měsíčně, řídí redakční rada, odpovědný redaktor ing. Miloslav Hrdý, výkonní redaktoři Vlastimil Kořínek a Bořek Žižlavský. Náklad 350 výtisků. Cena 7,- Kč

Registrační číslo MK ČR E 13102

*Redakční rada si vyhrazuje právo upravovat příspěvky.
Sazba Vít Kučera, tiskne HUDEC print, s. r. o., Buchovice*